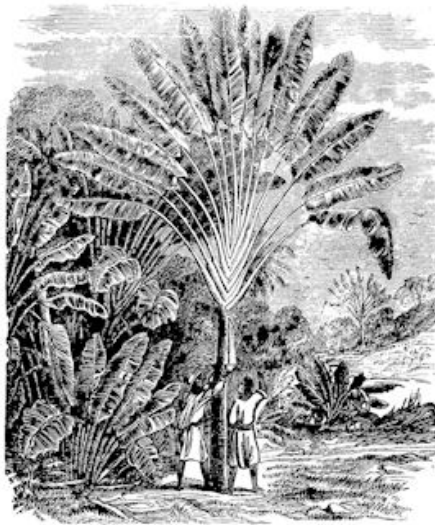

DE REIZIGERS-BOOM OP MADAGASKAR.

Onder de velerlei nieuwigheden die in de wouden van Madagaskar worden gevonden, staat de Reizigers-boom in den eersten rang. Hij heeft een dikken, saprijken stam, zoolks de plataan. Boven uit dien stam verheffen zich lange, breede, tegenover elkander staande bladeren. Men telt er van twintig tot vier-en-twintig op een enkelen boom, de tak van elk blad is zes à acht voet lang en het blad zelf bovendien zes of acht voet. Onder aan den tak van elk dezer bladeren, even boven de plaats waar hij zich met den stam vereenigt, is eene door de natuur gevormde holte of vergaarbak. De breede en geribde oppervlakte van het blad verzamelt het water dat langs een groef of gleuf op de bovenzijde van den tak in dezen vergaarbak loopt, die

alzo de boom van voedsel en den reiziger van verkwikking voorziet. De zending William Ellis (die onlangs op 75-jarigen ouderdom, na eerst in de Stille Zuidzee en ook op Madagaskar gearbeid te hebben, de rust is ingegaan) ondervond het nut van dezen boom in dit laatste opzigt. Een zijner dragers stak een speer, vier of vijf duim diep in het dikke vaste einde van den tak van het blad. Zoodra de speer er uitgetrokken was, gude er een frissche stroom van zuiver klaar water uit, waarvan een vierde gedeelte in een nap werd opgevangen. Welk eene lieflijke beschikking van Gods voorzienigheid over zulk een warm land!

T. M. L.

ZONDAGSCHOOL-NIEUWS.

Eene Zondagschool-onderwijzeres in Engeland, die dit werk reeds gedurende 24 jaren heeft verrigt, heeft verscheidene jaren achtereen een steels gevolgd waarvan zij goede vruchten plukt. De kinderen leeren gemeenschappelijk op den eersten zondag in het jaar een Bijbeltekst, die met de eerste letter van het alfabet begint; den tweeden zondag een die met de tweede letter aanvangt, en zoo voort. Daar er tweemaal zooveel zondagen in het jaar zijn als letters in het alfabet, worden er twee reeksen bijbelteksten elke twaalf maanden geleerd. Aan het eind van elk jaar ontvangt elk kind dat al de 52 teksten kan opzeggen, een prijs. Velen van hare leerlingen kunnen nu de lessen van twee jaren opzeggen; en menigeen heeft op lateren leeftijd haar gezegd, dat zij deze verzen nooit vergeten.

De „New-York Independent“ zegt dat het niet te berekenen is hoe veel goeds een vreemdeling kan stichten ter plaatse waar hij den zomer doorbrengt, door eene Zondagschool hulp te verleenen, of er eene op te rigten. Indien christelijke stedelingen, die des zomers het buitenleven genieten, zich tevens wilden beschouwen als Zondagschoolzendingen, daar zouden van dat buitenverblijf rijke vruchten geplukt worden. Rust te zoeken is in den regel het groote doel van het buitenverblijf in den zomer, maar de aangenaamste rust vindt men waarlijk niet in niets te doen; eene zomer-zondagschool kan meer wezenlijk genot opleveren dan eenig ander zomervermaak.

„Onze Zondagschool“ is de titel van eene kleine courant, die viermaal in het jaar uitgegeven wordt door de Presbyteriansche gemeente te San Jose in Kalifornië als communicatie-middel tusschen de bestuurders, onderwijzers, ouders en leerlingen dier school. Dit blad geeft de lijst van onderwijzers en de statistiek der scholen, berigt het aantal Bijbelteksten die door de onderscheidene klassen geleerd zijn, eene lijst van nieuwe boeken die aan de bibliotheek zijn toegevoegd, en wordt voorts aangevuld met waken, opmerkingen en raadgevingen voor hen die aan de Zondagschool verbonden zijn of daarmede in betrekking staan.

T. M. L.

HET NATUURLICHT.

De beruchte twijelaar Dr. Hume in Engeland schreef eene Verhandeling over de Genoegzaamheid van het natuurlicht, om tot kennis van God en de zaligheid te geraken; de niet minder beroemde Robertson schreef daartegen over de On Genoegzaamheid van het licht der natuur. Op zekeren dag bezocht Hume zijn geachten tegenstander, en de avond werd met gesprek over dit onderwerp doorgebracht. Hume was altijd even hoffelijk. Toen hij eindelijk afscheid nam om naar huis te keeren, en Robertson een licht nam om hem de trappen af te lichten, wilde hij dit volstrekt niet hebben, terwijl hij schertsende verzekerde, dat hij het licht der natuur altijd genoegzaam vond, en verzoekt Robertson op zijne kamer te blijven. Hij had intusschen reden zich over deze hoffelijkheid te beklagen; want hij was door alle zijne buigingen en complimenten digter bij den trap gekomen dan hij dacht, zoodat hij een mistap deed en hompelende en strompelende den trap afrolde, en alzo met moeite een zwaren val vermeed. Op dit gedruisch kwam Robertson weër terstond met het licht voor den dag, en zeide, nadat hij zich overtuigd had dat Hume geen letsel bekomen had: „Vriend Hume! gij hadt toch beter gedaan u behalve door het licht der natuur ook wat door het licht van boven te laten beschijnen.“

T. M. L.

KORTE PREEK, MAAR KRACHTIGE TOEPASSING.

Een grijsaard van 88 jaren ontmoette een man in de kracht zijns levens, die op twee krukken sprong. De oude man sprak hem dus aan: „Wel, man! wat zijt gij ongelukkig! En dat in de kracht van uw leven!... En wat ben ik gelukkig, zoo oud en dat ik nog twee gezonde beenen heb; ik, zoo oud, kan gaan waar ik wil.“

De man met zijne krukken: „Dat weet ik nog niet, wie gelukkiger is. Hebt gij God wel ooit voor uwe twee gezonde beenen gedankt, zoo als ik dit menigmaal kan doen voor mijne krukken?“

De oude man met groote verbazing: „Wel man! kunt gij God voor twee krukken danken? Dat moet gij mij

wat nader verklaren. Die vriendelijkheid verwacht ik van u.“

De man met de krukken: „Niets is mij aangener dan Gods daden te verhalen; en bijzonder die de Heere aan mij gedaan heeft. Luister! — Ik was een sterk, zwaar gespierd jongman. Maar ik besteedde de kracht en den luister mijns levens aan den satan; want op mijn dorp beefde alles voor mij. Zwieren, vechten en voorsnijden dat was het element van mijn leven. Maar op zekeren tijd behaagde het den Heere mij daarin tegen te komen, en Hij vatte of liever greep mij uit het midden van dat vuur mijner zonde, en legde mij met eene zware beroerte op mijn leger, zoodat toen ik lang had geworsteld met mijne ziekte, ik met twee lamme beenen te voorschijn kwam. Ik kreeg twee krukken. Maar het heeft den almachtigen en vrijmagtigen God behaagd mij monster op dat ziekbed te bekeeren. En nu ben ik verder gezond, maar spring op twee krukken naar den hemel. En waar gaat nu de oude man naar toe met zijne twee gezonde beenen? — naar de hel, zoo hij zich niet bekeert.“

De oude man was vol, verliet snikkend den man met zijne krukken, en kwam zij hart ontlasten bij zijnen zoon en eenige vrienden die zich bij dezen bevonden.

Ik spring op twee krukken,
Maar ben niet meer blind.
'k Zie aarde en hemel,
En ben nu Gods kind.
Wel moet ik tobben,
En bedelend weenen,
Maar haast brengt de dood mij
Weër twee nieuwe beenen.
Dan vallen mijn krukken
Op aarde hier neër,
In gezondheid van leden
Ben 'k dan bij mijn Heer.

v. D.

GEDACHTEN EN SPREUKEN.

Om uitwendig vrij te zijn, moet men inwendig gebonden wezen.

De beschaving kan slechts datgene ontwikkelen, wat zich reeds in het binnenste van den mensch bevindt, en alles wat zij doen kan, bestaat daarin, dat zij een meer volmaakt vorm kan geven aan den natuurlijken mensch.

De menschelijke wijsheid schenkt niet meer dan eene gelouterde zelfucht.

In elke eeuw treft men eene theologie van den tijd aan, welke de eeuw naar hare beelddenis vormt, veranderlijk als zij zelve; maar in alle eeuwen is er eene theologie van den hemel, welke onderworpen kan zijn aan eenige veranderingen in de vormen, maar immer dezelfde in de hoofdpunten is gebleven.

Iedere theologie, die in den verloren mensch het middel plaatst om den mensch te redden, is eene ongeschikte, zwakke theologie.

De theologie van de middeleeuwen had Jezus Christus verborgen en in zijne plaats de kerk of Maria tot Zaligmaker gegeven; de theologie van de Hervorming gaf den Godmensch aan de kerk weder.

De gave des Zoons en de getuigenis des Vaders zijn beide even noodzakelijk voor de verlossing, en de Heilige Geest schenkt de eerste aan de uitverkorenen, terwijl Hij de tweede doet hooren.

Het gezag aan de Schrift ontnemen, is den Zaligmaker-zelven weg nemen, het is aan den hefboom van het geloof het rustpunt ontnemen, waarop hij moet steunen, en zonder hetwelk hij niet kan werkzaam zijn; het is eene hersenschimige godsdienst in de plaats stellen van eene wezenlijke.

Het objectieve Christendom, dat is de leer der menschwording, der verlossing, der opstanding van Gods Zoon, bestaat over het algemeen in de Christenheid; maar het groote kwaad is hierin gelegen, dat dit Christendom uitwendig blijft, niet tot het binnenste doordringt en zich niet in het bezit stelt van het hart en het leven.

Christus is niet voor ons, indien Hij niet is in ons.

Wij kennen aan het christelijk bewustzijn het regt niet toe om uitspraak te doen over het Woord, maar wij kennen het Woord wel het regt toe om uitspraak te doen over het christelijk bewustzijn.

zigt naar den vleesche?" Wat helderde het gezigt van mijn armen oom Gerard op, en wat keek Lijsken verheugd!

"Ik reikte haar mijne hand toe. „Lijsken, wij zijn maar nichten, maar zullen wij ook niet zusters in den Heere zijn?" Toen kuste zij mij met tranen in de oogen.

"Karel zeide het wel, dat gij goed en vriendelijk zijt," zeide het lieve meisje.

"Waar is Karel?"

"Hij is zijn vroeger schip gaan opzoeken, om te zien of hij ook weer dienst kan nemen naar de Indiën. Och, mijn lieve Karel!" Dit woord ontsnapte haar klaarblijkelijk.

"Gij zult hem in langen tijd niet wederzien?"

"In geen jaren, en misschien nooit!"

"Lijsken, vertrouw op God, Hij zal wel voor Karel zorgen."

"Ik wil ook op God vertrouwen; maar het kon zijn wil wel eens zijn, dat ik mijn broer nooit wederzag, even als het zijn wil geweest is, dat wij ons lief huisje moesten verlaten en al ons goed."

"Och, dat arme Lijsken, wat heeft zij nu een verdriet. Ik heb waarlijk medelijden met haar, en ik zeide: „t Is voor de zaak des Heeren en van het Evangelie. Gij zult meer terugkrijgen dan gij verloren hebt."

"Toen keerde hare opgeruimdheid terug. Ik zag, dat zij waarlijk op God vertrouwt en ik kreeg haar des te meer lief.

"Wij spraken vervolgens over de groote liefde van onzen hemelschen Vader, en het groote nut der beproevingsen, die Hij ons met wijze oogmerken zendt. Ik verzocht mijn vader voor mij naar de donkere kaat te gaan, waar „de verboden boeken" liggen en mij een vlaamschen Bijbel te halen, hetgeen hij deed, en ik las aan Lijsken vele troostrijke psalmen voor.

"Ook is het mij duidelijk geworden, dat eene der grootste oorzaken van Lijskens onrust omtrent haren broeder hierin gelegen is, dat hij nog niet met zijn hart den Heere Jezus toebehoort. „Wist ik maar," zeide zij al weenende, „dat hij den Heiland toebehoort, dan kon ik hem wel overgeven; maar dit is helaas het geval niet."

"Ik antwoordde, dat hij toch zeer tot de religie geneigd was.

"Ja, nicht Nina; maar daarin is een onderscheid. Hij is dit niet uit liefde tot den Heer, maar wel uit haat tegen de papierij."

"Wij hebben een regt genoegelijken avond zamen doorgebracht. Ik ten minste voor mijn persoon gevoelde mij zeer gelukkig in hare nabijheid. Het is mij alsof ik eene nieuwe zuster heb gekregen, en zij heeft er nooit eene gehad. Mijn oom schijnt een zeer werkzaam man en een groot werktuigkundige. Hij is op het punt eene nieuwe uitvinding te voltooijen. Hoe jammer dat hij alles in den steek moest laten!

"Mijn vader heeft Karel eene plaats bezorgd op een zijner schepen, dat heen en weer naar Venetië vaart; hij zal daar opperstuurman zijn. Nu zal hij ook niet zoo lang wegblijven als wanneer hij naar de Indiën voer. Ook zijn de zeeën nu veiliger voor hem. Lijsken kijkt veel vrolijker."

DE VIER EVANGELIËN.

De vier Evangelieën vertegenwoordigen geene vier tijdvakken, of vier verschillende deelen. Zij vertegenwoordigen ieder een der gezigtspunten der heerlijkheid van Christus aan eenigen Apostel door de openbaring ontsluitend.

Het oogenblik der openbaring, die het tweede Evangelie heeft voortgebracht, gaat vooraf aan den dood en de opwekking van Jezus; het is de verlichting van den Apostel Petrus, zoo als Jezus zelf die aanduidt, wanneer, na deze belijdenis: „Gij zijt de Christus, de Zoon Gods," Hij hem antwoordt: „Vleesch en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader die in de hemelen is." De Goddelijke grootheid van Jezus gedurende den loop van zijn aardsche leven, is het denkbeeld dat het Evangelie van Markus beheerscht van den geest die het doordringt.

De ingeving van het eerste Evangelie is later dan het vorige, zij dagteekent van den tijd, die er verloopen is tusschen de opstanding en de hemelvaart, van het oogenblik ook beschreven door Lukas 24: 45. „Toen opende Hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden." Christus de vervulling van de wet en de voorzeggings, ziedaar wat de Geest den leerlingen in dit oogenblik van verlichting deed beschouwen; de vroegere godsregering verhelderde zich voor hen bij het licht van het tegenwoordige, het tegenwoordige bij dat van het verledene. Ziedaar het gezigtspunt,

dat aan Mattheus het denkbeeld heeft ingegeven, dat het geschrift vervult hetwelk zijn naam draagt.

De ingeving van het derde Evangelie is na Pinksteren. Het oogenblik dezer openbaring is dat geweest, waarvan Paulus met aandoeining spreekt, wanneer hij aan de Galaten (1: 15, 16) schrijft: „Wanneer het Gode behaagd heeft, die mij van mijner moeders lijf aan afzonderd heeft... zijnen Zoon in mij te openbaren, opdat ik Hem onder de Heidenen zou verkondigen." Christus, de hoop en de roem der Heidenen zoowel als der Joden, Christus de Zoon Gods, gegeven aan de wereld, en niet alleen de Zone Davids gegeven aan Israël; ziedaar wat Paulus heeft aanschouwd gedurende de drie dagen, in welke, terwijl zijne oogen voor het licht dezer wereld gesloten waren, zijne ziel zich voor het hoogste licht opende. Deze beschouwing aan den Heiligen Paulus vergund, is de hoofdstof, waarin zich het werk van Lukas beweegt; van daar gaat de lucht uit die men er inademt.

Het lot van Johannes is het laatste toebedeeld: het was het verhevenste.

„De Geest zal Mij verheerlijken," had Jezus gezegd, „Hij zal u indachtig maken, alles wat Ik u gezegd heb, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen." Het was hier geen werk van een dag, van een uur, het was dat van een geheel leven. In zijne lange overdenkingen herhaalde deze diep in zichzelf gekeerde ziel, de woorden als onwillkeurig ontsnapt aan den Meester, in wiens schoot hij gerust had, en zij ontdekte daarin de diepste verborgenheid des geloofs, de eeuwige goddelijkheid van den Zoon des menschen, het Woord vleesch geworden. God in Hem, Hij in ons, wij door Hem in God; ziedaar in drie woorden de schriften van Johannes, bijzonder zijn Evangelie. Ziedaar de ingevende Geest van dit boek, de Geest die eenmaal de geheele kerk doordringen en haar tot hare geheele hoogte opvoeren moet.

Deze vier stralen vereenigen in zich al den glans van het Hoofd der kerk.

Zich van een daarvan te berooven zou van de zijde der kerk zijn dit Hoofd verkleinen en zichzelf verarmen. Dat het leven der kerk daarom het brandpunt zij, waarin zij zamenkomen en wederom ineenvloeijen, zoo als zij een waren in het leven van dit Hoofd.

Het Evangelie van Lukas is voor de diepte der openbaring en de getrouwheid van het geschiedkundig verhaal, het middel van overgang tot dat van Johannes.

C. R.

STATISTIEK DER ZONDAGSCHOLEN.

NOORD-AMERIKA. — Er zijn tegenwoordig in de verschillende Zondagscholen der Vereenigde-Staten 4 miljoen leerlingen en 400,000 onderwijzers; dat is gemiddeld één onderwijzer voor tien leerlingen.

ENGELAND. — In Engeland is het aantal Zondagscholieren 3.600,000 met 635,000 onderwijzers; dat is één onderwijzer dooreen gerekend voor 5 of 6 leerlingen.

ZONDAGSCHOOL-NIEUWS.

De ijver der chinesche kinderen, die in Kalifornië wonen, is zoo groot, dat veie hunner nadat zij de eene Zondagschool tot het einde bijgewoond hebben nog eene tweede en eene derde opzoeken, om de aangebodene gelegenheid tot leeren te bevredigen.

FRANKRIJK. — Sinds eenigen tijd heeft de Zondagschool-Vereeniging te Parijs haar werk, dat door den oorlog geheel afgebroken was, hervat. Aangemoedigd door het aanbod van de Londensche Zondagschool-Vereeniging, die toegezegd had twee derden voor de kosten voor zijn algemeenen agent te betalen, heeft zij in plaats van wijlen den heer Caron, den eerv. Weiss benoemd, die kortelings eene rondreize in de noordelijke departementen gedaan heeft en op dit oogenblik nog die van het oosten, den Elzas en Lotharingen er onder begrepen bezoekt. In het departement la Somme, Pas de Calais, le Nord en l'Aisne heeft de heer Weiss 33 Zondagscholen bezocht en 10 nieuwe opgerigt. Eene nieuwe uitgave der Zondagschoolliederen zal met een tiental nieuwe vermeerderd worden.

zien of zij, die nu de magt in handen hebben, daartoe over te halen zijn. Hij vertelde ons ook dat de verdeeldheid tusschen de Calvinisten en Lutheranen groter is dan ooit, en dan weer tusschen deze en de Roomsche katholieken. De Calvinisten, die zich op de Meir gelegd hebben, houden stijf en strak vol, dat zij hun eigen weg willen gaan en zich niets om de anderen bekommeren. Zij dreigen de kloosters en kerken te plunderen, en ook de huizen van alle rijke roomschgezinden, en iedere papist uit de stad te jagen. Ook hebben zij de Lutheranen opgeëischt met hen mede te doen anders staat hetzelfde lot hen te wachten.

„Dat is al erg genoeg,” zeide ik, toen de jonge edelman ons deze tijding bragt.

„Wat is er beters te wachten, als het volk de ware godsdienst vaarwel zegt?” zei tante Philippa.

„Voorwaar, de onderdrukking zou wel een wijs man dol maken, zegt Salomo” — zoo vervolgde de jonge advocaat. „Maar om billijk te zijn moeten wij erkennen, dat allen die in het kamp der Calvinisten zijn volstrekt niet allen tot hen behooren. Daar zijn roovers en leegloopers van allerlei soort tot hen gekomen, om hen te helpen, en deze zijn de ergste. Daardoor wordt nu de heilige naam der godsdienst ontwijfd, en ook de zaak der vrijheid schade toegebracht.

Het deed mij genoegen den jongen rechtsgeleerde zoo flink en oprecht te hooren spreken. Ik ben zeker dat mijn vader, hoewel hij tot de Calvinisten behoort — de eerste zou wezen om deze slechte handelingen te veroordeelen. Ik wenschte dat hij maar thuis was.

Mijn vader is daar juist tehuis gekomen; hij heeft een paar uren vrij af. In veertig uren heeft hij niet geslapen, dat wat zeggen wil — die arme vader! — en reeds zooveel nachten gingen zoo onrustig voorbij, telkens werden wij door alarm wakker gemaakt. Het is eene bijzondere beschikking der Voorzienigheid, dat wij in den jongen edelman een plaatsvervanger voor hem in huis hebben. Deze houdt zich zoo ferm als aanvoerder van ons klein garnizoen; hij heeft ook voor den aanstaanden nacht de leiding onzer verdediging op zich genomen. Maar laat ik niet op menschen vertrouwen. Immers zegt de Schrift: „als de Heere de stad niet bewaakt, te vergeefs waakt de wachter.”

18 Maart. — Het is vier dagen geleden sedert ik het laatste regeltje in mijn dagboek schreef. Laat mij heden voor mijn dagtekst kiezen: „Ten ware de Heer, zegge nu Israel, ten ware de Heer, die met ons geweest is, wij waren vergaan.”

Op den avond van den 14^{den} keerde mijn vader van zijn vermoeijenden arbeid terug; hij sliep vrij gerust tot aan den morgen, en wij bragten dien nacht zonder verdere onrust door; alleen scheen het oproer langs de straten nog grooter dan de vorige nachten. Wij hoorden later, dat dit veroorzaakt was door de Lutheranen, die ook de wapenen hadden opgevat en te zamen ten getale van vierduizend midden in den nacht hun kamp hadden opgeslagen bij het klooster van St. Michiel. Bij hen voegden zich verscheidene Katholieken, die nu het gevaar dreigde, gemeene zaak msakten met hen, die zij anders verachtten. Dit was geschied, zoo als mijn vader zeide, op aanraden van den Prins, die alle gilden binnen de stad had opgeroepen, om de algemeene belangen der burgerij te helpen verdedigen. In ieder gildenhuis moest alles in gereedheid zijn, om op den eersten wenk te kunnen snellen.

Zonder deze wijze voorzorg was zeker, volgens mijns vaders oordeel, de geheele stad eene prooi der oproerlingen geworden. Geloofd zij de Heer, die ons uit hunne banden heeft gered. Waarlijk, onze ziel is ontsnapt als een vogel uit den strik.

Ook zeide mijn vader, dat de moed en voorzigtigheid van den Prins van Oranje gedurende deze troebelen boven allen lof verheven zijn. Het wordt ons telkens meer duidelijk, dat de Heer hem verkozen heeft als een werktuig tot bewaring voor duizenden, die anders stellig hun leven zouden verloren hebben, of wier goederen hun waren ontnomen.

Het was vroeg in den morgen van den 15^{den}, dat mijn vader en zijn jeugdige gast het huis verlieten, slechts den prediker Guy Regis tot onze bescherming achterlatende, hoewel hij nog zeer zwak is wegens zijne wonden. Het is waarlijk zonderling te zien, welk eene zorgvuldigheid tante Philippa aan den dag legt omtrent dezen armen man, en toch verafschuwt zij hem als hij haar zijne godsdienst begint te prediken, die zij ketterij noemt. Zij weet, dat hij ons nooit zeer nabij komt, en nu wil zij altijd in zijn gezelschap zijn, en wil niemand dan haarzelve toelaten hem op te passen. Ik denk toch wel, dat zij er op gesteld is zijne woorden te hooren, al wil zij het niet weten, en al noemt zij wat hij zegt verderfelijke leerstellingen.

Eerst laat in den avond kwamen vader en de gast uit Leiden terug. Het eerste woord, dat wij hoorden was dit: „Antwerpen is gered!” En

toen riep onze lieve vader het geheele huishouden te zamen, om God voor die verlossing te danken.

Ik wil de bijzonderheden van dien dag verhalen, zoo als mijn vader en Paulus ze mij hebben medegedeeld. Paulus — zoo noem ik onzen jongen gast uit Leiden.

Zij zeiden dat in den morgen van dien dag de stad een droevig aanzien had. Alle herbergen en winkels waren gesloten in iedere straat, en slechts gewapende mannen waren daar te zien. Daar waren drie legers op drie verschillende plaatsen binnen de stadswallen te zien — de Calvinisten op de Meir, — de Lutheranen bij St. Michiels en de Katholieken met de stadswacht op de groote markt. Deze drie partijen klommen tot 40 duizendtallen, allen gereed op elkander aan te vallen, en alleen door den moed en de fermitieit van den Prins van Oranje in toom gehouden. Deze voorzag wel wat de gevolgen zouden zijn van een slag tusschen medeburgers binnen de muren eener stad.

Hij begaf zich eerst tot de Lutheranen, die uit de aanzienlijkste burgers der stad bestonden, en hield hen voor welk eene ellende het gevolg van dien strijd zou zijn. Reeds vroegtijdig in den morgen kon hij hen en de Katholieken te zamen roepen, om hun het vredesverdrag voor te lezen, dat inmiddels was opgesteld. Het was alsof God hunne harten te voren toebereid had, dat zij het alles goed vonden. Pas waren de verschillende artikelen gelezen, of een luid gejuich ging onder hen op. Nu bleef evenwel nog de calvinistische partij over, en deze was waarlijk niet gemakkelijk te overreden. Zij bestond wel uit 15,000 man, en daaronder van het slechtste en gemeenste soort, uit alle stegen en hoeken der stad.

Desniettemin reed de Prins met de hoofdmannen der gilden en vele gewapende mannen met roode mantels over hunne wapenrusting het kamp op de Meir binnen, en verzocht dat de artikelen van het verdrag aan den ordeloozen troep zouden mogen worden voorgelezen. Er was waarlijk niet veel hoop op een goeden uitslag. Toch gaf de moedige Prins de hoop niet op. Hij las de artikelen en hield daarna overluid eene aanspraak tot het volk, waarin hij hun bewees, dat dit verdrag het eenige mogelijke was, en dat daarbij alle godsdiensten vrije uitoefening hunner eeredienst werd toegestaan. Dat, zoo zij dit verwierpen, weldra vreemde soldaten de stad zouden binnenrukken, en dan was het met de burgers voor goed gedaan.

Mijn vader was daarbij tegenwoordig. Hij prees zeer wat de Prins gezegd had, maar het allermooiste vond hij nog, dat de Prins aan het einde zijner aanspraak het volk, dat het met de artikelen eens was, aanspoorde om luid hem na te roepen: „Lang leve de Koning!” en dat nog wel van een man, die zooveel van den Koning had te lijden gehad.

Dat scheen dan ook diepen indruk op al het volk te maken. Na een oogenblik aarzelen ging er een luid geroep op: „Lang leve de Koning!” Toen leiden allen de wapenen neder en alle burgers der stad omhelsten elkaar. Het vredestraktaat was door al de hoofden geteekend.

ZONDAGSCHOOL-NIEUWS.

NEDERLAND. — Aan het slot van het verslag dat de heer J. P. Cook, agent van de fransche Zondagschool-Vereeniging, in de nieuwsbladen geeft van de zamenkomsten van het wereldverbond der Jongelings-Vereenigingen, schrijft Z.Eerw.:

„Na deze bijeenkomsten werd op Dingsdag den 27 Augustus de Algemeene Vergadering van de Nederlandsche Zondagschool-Vereeniging gehouden. Ik ben zeer verbaasd geweest de groote vorderingen te zien, welke de Zondagscholen in Nederland gemaakt hebben. De Nederlandsche Zondagschool-Vereeniging, die nauwelijks zes jaren bestaat, komt mij voor, inzonderheid door hare uitgaven, het Parijsche Genootschap reeds vooruit te zijn, dat bijna twintig jaren telt.”

Moge dit getuigenis ons stemmen tot dank jegens God, en ten spoorslag strekken, om op den ingeslagen weg moedig voort te gaan.

SPANJE. — De Zondagschool in Seville is weder geopend, in spijt van den tegenstand der door de Carlisten geholpen priesters. De ouders zouden zeer gaarne zien, dat protestantsche dagscholen werden opgericht, omdat hunne kinderen van de gewone dagscholen geweerd worden, als zij de protestantsche Zondagschool bezoeken. De moeilijkheid bestaat in gebrek aan de noodige fondsen.